Studio 1a: Kurvor och ytor i $\mathbb{R}^2$ och $\mathbb{R}^3$.

Analys och Linjär Algebra, del C, K1/Kf1/Bt1, vt09

14 januari 2009

1 Kurvor i $\mathbb{R}^2$

Matlab kan som bekant användas för att plotta kurvor i planet. Mest har detta skett genom att ni plottat en funktionsgraf, $y = f(x)$.

```
>> x=0:0.05:2;
>> y=x.^2;
>> plot(x,y)
```

En funktionsgraf är ett specialfall av den allmänna kurvan $g : I \to \mathbb{R}^2$, där $I \subset \mathbb{R}$, som för detta exempel skulle bli $g(t) = (t,t^2)$. I Matlab ser det nästan likadant ut.

```
>> t=0:0.05:2;
>> plot(t,t.^2)
```

Den viktiga skillnaden är att första koordinaten i `plot` nu kan vara en godtycklig funktion i den variabel vi använder.

Uppgifter

Plotta följande kurvor

1. Asteroiden $g(t) = (\cos^3(t), \sin^3(t)), 0 \leq t \leq 2\pi$.
2. Cykloiden $g(t) = (t - \sin(t), 1 - \cos(t)), 0 \leq t \leq 10\pi$. Kurvan beskriver den väg en partikel på ett hjul färdas när hjulet rullar framåt. Denna ser snyggast ut om man anropar `axis equal`.
3. Kardoiden, eller Pascals snäcka, som definieras genom $r(\theta) = 1 - \cos(\theta), 0 \leq \theta \leq 2\pi$, i polära koordinater, det vill säga $x = r\cos(\theta)$ och $y = r\sin(\theta)$.

Polära koordinater innebär att vi istället för vanliga kartesiska koordinater x och y anger avståndet till origo, *radien* r, och vinkeln mot x-axeln, θ. Varje punkt $(x, y) \neq (0, 0)$ svarar då mot en unik punkt (r, θ), om vi sätter $r \geq 0$ och $0 \leq \theta < 2\pi$. Prova också att använda Matlabs kommando `polar`, i detta fall med `polar(t, 1 - cos(t))`.

2 Kurvor i $\mathbb{R}^3$

En kurva i rummet definieras som $g : I \to \mathbb{R}^3$. Antag att vi har $g : [0{,}4] \to \mathbb{R}^3$ med $g(t) = (t^{1/2}\cos(\pi t), t^{1/2}\sin(\pi t), t)$. För att plotta denna kurva använder vi kommandot `plot3`:

```
>> t=0:0.05:4;
>> plot3(sqrt(t).*cos(pi*t),sqrt(t).*sin(pi*t),t)
```

Uppgifter

Plotta följande kurvor.

1. $g(t) = (\cos(t), \sin(t), t), 0 \leq t \leq 2\pi$.
2. $g(t) = (\cos^3(t), \sin^3(t), t), 0 \leq t \leq 2\pi$.

3 Ytor

En yta skriver vi som $g : Q \to \mathbb{R}^3$, där $Q \subset \mathbb{R}^2$, eller så kan vi se den som grafen till en funktion $f : Q \to \mathbb{R}$ då vi får $g(x,y) = (x, y, f(x,y))$.

För att plotta ytor i Matlab är det enklast att börja med att skapa *matriser* `X` och `Y` som innehåller alla punkter (x_{ij}, y_{ij}) där vi vill beräkna vår funktion. Dessa svarar mot vektorn `t` ovan. Om området vi vill plotta vår funktion över är enhetskvadraten, kan vi göra detta med

```
>> x = 0:.1:1;
>> y = 0:.1:1;
>> [X,Y] = meshgrid(x,y);    % X innehåller alla x_{ij}
                             % Y innehåller alla y_{ij}
```

Vi kan sedan skapa en matris `Z` med motsvarande funktionsvärden.

```
>> Z = X.*Y;   % f(x,y) = xy. Obs! ‘‘Punktvisa’’ operationer!
```

Slutligen skriver vi

```
>> surf(X,Y,Z)          % Alt. >> mesh(X,Y,Z)
```

för att plotta ytan.

Om man som här har ett helt regelbundet rutnät, vilket är det vanliga, är ett tillåtet alternativ att bara ange vektorerna $\boldsymbol{x}$ och $\boldsymbol{y}$ som argument. På så sätt slipper man beräkna matriserna X och Y, i alla fall om man klarar att beräkna Z utan $\boldsymbol{x}$ och $\boldsymbol{y}$. I detta fall fungerar `surf(x, y, y'*x)`. Pröva gärna detta alternativ i uppgifterna nedan.

Istället för att rita upp ytan är det ibland bättre att visualisera en funktion genom en konturplot, det vill säga vi ritar nivåkurvor i planet som binder samman punkter där $f(x,y) = c$ för olika c. Ett konkret exempel alla har sett är höjdkurvorna på en karta. I Matlab gör vi detta med kommandot `contour`:

```
>> contour(X,Y,Z,v)
```

där $\boldsymbol{v}$ är en vektor som innehåller värdena på de nivåer vi vill rita. (Man kan också utelämna detta argument och låta Matlab bestämma.)

Uppgifter

1. Plotta de ytor som är grafer till nedanstående funktioner med `surf`:

$$
\begin{array}{lll}
a) & f(x,y) = (x^2 + y^2)^{1/2}, & (x,y) \in [-1,1] \times [-1,1], \\
b) & f(x,y) = x + 2y - 2, & (x,y) \in [1,2] \times [3,4], \\
c) & f(x,y) = x^2 + y^2, & (x,y) \in [-1,1] \times [-1,1], \\
d) & f(x,y) = (1 - y^2)^{1/2}, & (x,y) \in [0,3] \times [-1,1], \\
e) & f(x,y) = x, & (x,y) \in [0,1] \times [0,1], \\
f) & f(x,y) = (1 - x^2 - y^2)^{1/2}, & (x,y) \in \{(x,y) : x^2 + y^2 \leq 1\}, \\
g) & f(x,y) = e^{-\sqrt{x^2+y^2}}, & (x,y) \in \{(x,y) : x^2 + y^2 \leq 4\}.
\end{array}
$$

Tips: I *f)* och *g)* kan du använda polära koordinater. Börja med att skapa två lämpliga vektorer $\boldsymbol{r}$ och $\boldsymbol{\theta}$ och därefter (med `meshgrid`) två motsvarande matriser R och T. Sedan kan du beräkna `X = R.*cos(T)` och `Y = R.*sin(T)`. Prova att ge kommandona

```
>> subplot(1,2,1)
>> mesh(X,Y,zeros(size(X)))
>> view(2)
>> subplot(1,2,2)
>> mesh(R,T,zeros(size(X)))   % size(R) = size(X)!
>> view(2)
```

Vad ser du? Förklara! Nu när du har beräknat X och Y kan du fortsätta på samma sätt som förut.

2. Betrakta funktionen

$$f(x,y) = x^3 + 3xy^2 - 15x + y^2 - 15y.$$

Plotta ytan över ett lämpligt område samt skapa en konturplot. Rita några enstaka nivåkurvor. (Titta i Matlabs hjälp `help contour` för att ta reda på hur man ska rita en enstaka nivåkurva.)